

- e) het gevaar aanwezig is dat er spanningen ontstaan tussen de gemotiveerde deelnemers, die het een sport vinden om, met alle bezwaren die daaraan kleven, zoveel mogelijk met de wind te malen, en hen die erg gemakkelijk de motor inschakelen.
- f) het gevaar is niet denkbeeldig dat we op den duur de sympathie verspelen van particuliere molenbeschermende instanties, de vrijwillige molenaars en overheidsorganisaties die zich met het molenbehoud en de monumentenzorg bezig houden.

Samenvattend :

Versoepelen van de tekst of afschaffen, betekent op korte termijn bezien het meest gemakkelijke beleid, op langere termijn gezien echter, het gevaar van de gemiste kansen en het voorbij schieten aan de doelstelling.

In de Algemeen Bestuursvergadering van 11 oktober 1979 te Maarsbergen, is over deze zaak, die als 5e punt op de agenda stond, uitvoerig gediscussieerd.

De heer Schraven stelde, dat wijlen J. Rijnenberg met zijn helaas te vroeg gekomen plannen tot stimulering van het ambachtelijk malen vooral de instandhouding van het ambacht van het vlakmalen - het malen met stenen dus - voor ogen had gehad.

Hijzelf (Schraven; red.) is, toen hij enige jaren later die zaak in het vakblad "De Molenaar" opnieuw aanzwengelde, in wezen van hetzelfde uitgegaan : het malen met stenen dus als belangrijkste uitgangspunt. In die tijd is daar op ingehaakt door Gunnweg die de instandhouding van het wind- en waterkorenmolenaarsambacht en het daarmee in bedrijf houden van een aantal wind- en waterkorenmolens voor ogen had. Daaruit is toen de oprichting voortgekomen van onze Stichting, het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde met een doelstelling duidelijk gericht op de wind- en watermolens.

Vervolgens stellen verschillende vergaderdeelnemers, waaronder Houdijk, aan de orde wat de konsument nu in feite verwacht van de molenaarsprodukten, dat ze ambachtelijk, met stenen zijn gemalen, of dat ze ook werkelijk op wind- of waterkracht, met de molen zijn gemalen.

Er bestaat vrij grote eenstemmigheid dat, vanuit de konsument gezien de molen voorop staat en dat wij ons daar mede om die reden dan, als korenmolenaarsgilde ook naar moeten richten.

De motor is in sommige omstandigheden als hulpkracht echter onmisbaar, zeg maar een "noodzakelijk kwaad", het gebruik dient dus beperkt te blijven. Met andere woorden, de vergadering is het erover eens dat het artikel 12.5 ongewijzigd gehandhaafd moet blijven. Ook de "vuistregel" 60% wind(water)/ 40% motor als globaal uitgangspunt dient te worden gehandhaafd.

Op aandringen van verschillende vergaderdeelnemers, met name de heer Kloosterman wordt wel afgeproken dat in eventuele probleemsituaties het bestuur in aanmerking moet nemen of de betreffende deelnemer bedrijfseconomisch, redelijkerwijs in staat is om de situatie zodanig te veranderen dat hij weer aan de gestelde normen voldoet. Het voorbeeld werd genoemd van een molenaar met een vrij kleine molen (met een beperkte produktie op windkracht dus) en een groeiende omzet, die echter net onvoldoende is om het in dienst nemen van een knecht mogelijk te maken. Het bestuur zou bij het toepassen van de vuistregel, dit soort omstandigheden wel in aanmerking moeten nemen alvorens stappen te ondernemen.

Samengevat dus :

- 1) Voor deelnemers van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde is de wind- en de waterkracht hoofdzaak, de motor is als hulpkracht soms echter onmisbaar.
- 2) globaal moet de jaarproduktie voor minstens 60% op wind- of waterkracht worden gemalen.
- 3) bij gevallen waarin molenaars zich aan het bovenstaande niet (kunnen) houden moet het bestuur, alvorens eventueel maatregelen te nemen zich ervan overtuigen of de molenaar bedrijfseconomisch gezien wel mogelijkheden heeft om aan de gestelde eisen te voldoen.

MOLENAARSPRAAT EN REALITEIT, DAARTUSSEN IS WEL ENIG ONDERSCHIED.

Enige kanttekeningen bij verhalen rond het toekomstig MOLENAARSBEDRIJF "DE HOOP" in STIENS (Fr1.)

Het molenwereldje is klein, te klein in sommige opzichten, bijvoorbeeld waar het gaat om gebeurtenissen op een molen, die rondverteld worden. Vaak heeft dat rondvertellen meer van roddelen weg, een ongezonde en onplezierige gewoonte, in de regel het hardst beoefend door diegenen die het meest onkundig zijn van de werkelijke situatie.

Schiedam is wel eens een soort nieuwscentrum, omdat hier veel bezoek komt. Dan kan het weleens gebeuren, dat wij op de molen verhalen horen die geheel vervormd, ja soms zelfs tegengesteld aan de realiteit zijn!

Bijvoorbeeld. Toen wij een jaar geleden op De Vrijheid de hulpaandrijving kapot hadden en wij ondanks nachtmalen toch een klein gedeelte van de produktie op andere molens moesten malen of laten malen (Vlaardingen, Maasland, Vragender) toen hoorden wij via via het verhaal verkondigen dat "De Vrijheid" als molen helemaal in de vernieling lag en dat het bedrijf nu op "De Noordmolen" werd voortgezet (in het café op de begane grond van die molen zeker!).

Nu kun je bij een verhaal als het bovenstaande nog wel, als je gevoel voor humor hebt, je schouders ophalen en erom lachen. Soms is het echter zo, dat de molenaarsroddel ernstige gevolgen heeft voor verhoudingen en situaties en dan duidelijk weersproken moet worden om het scheve beeld weer recht te zetten.

En zo hoorde ik ook een verhaal betreffende de molen van Stiens, wat de strekking had, dat die molen een waardeloze molen en de huidige technisch-adviseur van bakkers en eigenaar (gemeente) een waardeloos heerschap is.

Het kan denk ik, geen kwaad, dat ik, die nauw bij het in bedrijf brengen van "De Hoop" te Steins betrokken ben geweest, zo objectief mogelijk de gang van zaken daar weergeef. De bedoeling daarvan is ten eerste onjuiste roddelverhalen de kop in te drukken en ten tweede te waarschuwen, want men denkt m.i. wel eens te gemakkelijk over het in bedrijf brengen van een molen.

Welnu.

Ik heb gereageerd op de advertentie destijds in Van Haver Tot Gort, waarin de "Stichting Molen De Hoop i.o." een molenaar vroeg. Na een gesprek ben ik toen als toekomstig molenaar benoemd, waarbij over de nog te regelen zaken in de tijd tot aan het werkelijk weer gaan draaien van de molen schriftelijk werd vastgelegd dat ik daarin een duidelijke inbreng zou kunnen leveren. Deze zou ondermeer hierin bestaan dat er zou worden overlegd over de afwerking en de inrichting van de molen en ik in de gelegenheid zou worden gesteld om daarover de adviezen van enkele bekwame meester-molenaars van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde in te winnen. Ook lag er over de bedrijfseconomische aspecten en de bedrijfsvorm een uitvoerig rapport van de betreffende werkgroep van het Korenmolenaarsgilde en de nieuwe exploitant zou als deelnemer-exploitant tot de molenaarsorganisatie toetreden.

Toen ik in de gelegenheid was om voor de eerste keer mee te maken dat deze mooie, geheel nieuwe molen maalde, bleek er wel het een en ander aan de stenen te mankeren. Zo lag er één koppel linkse stenen, één zonder scherpstel en één waarmee alleen maar grof kon worden gemalen. Maar goed, met veel inzet en enthousiastme dacht ik dat wel in orde te kunnen krijgen en een aantal kleinigheden werden door de zeer van goede wil zijnde molenmaker terstond verholpen.

Na enige tijd bleek dat er van de gemaakte afspraken niet veel terecht zou komen en men (gemeente en bakkers) de touwtjes liever zelf in handen hield, met een eigen adviseur. Dat men diverse machines voor de inrichting van de molen van te voren al gekocht had, en dat men ook over de bedrijfsvorm een keuze had gedaan die geheel tegen de adviezen inging. De details van een en ander doen niet zo ter zake maar toen ik in een diepgaand gesprek nog een keer op deze zaken terugkwam liep het overleg vast. De verschillen van inzicht tussen de bakkers en hun technisch adviseur aan de ene kant en mijzelf en degenen die mij met raad en daad bijstonden aan de andere kant, waren zo groot dat ik besloot mij terug te trekken. Men bleek ook niet van plan om met het ooit ingewonnen advies van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde - op grond waarvan men toch enige lijn in het geheel had kunnen brengen - iets te doen.

Het optreden van de bakkers in deze hele gang van zaken kan ik helaas niet erg samenhangend vinden.

Ik kan niet anders zeggen dan dat ik zo mijn twijfels heb over het welslagen van de onderneming daar. Ik geloof er namelijk niet in, dat men in Stiens in staat zal blijken een geheel nieuwe molen, die nooit in bedrijf is geweest te maken tot een korenmolen die zich a.h.w. kan meten met een molen die altijd, of vroeger in bedrijf is geweest. En zonder ervaringen die opgedaan zijn bij het elders opnieuw in bedrijf gebracht molens - in bedrijfseconomisch en organisatorisch opzicht - zal het een zeer moeilijke zaak worden.

Misschien vergis ik mij, en dat is te hopen voor degenen die veel tijd en enthousiasme aan dit molenproject hebben besteed.

R. Wassens.

OMZETAFFHANKELIJKE DEELNEMERSBIJDRAGE VERHOOGD.

Zoals U weet is er al geruime tijd sprake om de omzet-afhankelijke deelnemersbijdrage die tot '79 f.0,10/00kg bedroeg, te verhogen tot f.0,22/00 kg ofwel f.2,20 per ton. Het Algemeen bestuur heeft nu deze beslissing officieel bekrachtigd en zo zal m.i.v. 1980 (berekend over de omzet van 1979) het nieuwe tarief gelden over het consumptie-handelsgemaal, (bakkers, banketbakkerij, detailverkoop, thuisbakkers enz.).

Hetzelfde geldt voor het consumptie-loongemaal.

De vaste basis-deelnemersbijdrage blijft ongewijzigd op f.50,- per leerling-gezelmeester-exploitant, per jaar.

De vaste 60⁺ bijdrage voor meester-molenaars blijft op f.25,-.

Het veevoedergemaal blijft buiten de bijdrageregeling.

Kort nadat U Uw enqueteformulier (zie elders in dit nummer) ingevuld hebt ingezonden, zal de penningmeester aan de hand daarvan precies bepalen hoeveel U aan deelnemersbijdrage over '80 verschuldigd bent en dit bedrag invullen op een U toe te zenden accept-girokaart.

Wij rekenen erop dat U dan net zo vlot betaalt als dat U de graanhandel betaalt. Alvast dank voor Uw medewerking.

ENQUETE AKTIVITEITEN WIND- EN WATERKORENMOLENAARS.

Sommigen van U zullen zich misschien nog herinneren dat in 1975 onder auspiciën van het vakblad "De Molenaar" een landelijke enquête werd gehouden om te inventariseren welke molenaars in ons land nog als ambachtelijke korenmolenaar met en op hun molen hun vak uitoefenden.

Deze enquête heeft een belangrijke rol gespeeld in de oprichting van ons Korenmolenaarsgilde en, heeft als het ware de basis gelegd voor de adressenlijst van Van Haver tot Gort.

In de tussentijd is er wel het een en ander gebeurd op het gebied van nieuwe activiteiten. Vandaar dat besloten is om opnieuw een enquête te organiseren om aan de hand daarvan een beknopt statistisch overzicht te kunnen samenstellen van de stand van zaken in onze ambachtelijke molenaarsbranche. Tevens zal de penningmeester aan de hand van de verkregen gegevens de hoogte van de verschuldigde deelnemersbijdrage kunnen berekenen. Het is de bedoeling om ook over windbelemmering door gebouwen en bomen de nodige gegevens te verzamelen.

De deelnemers zullen zo spoedig mogelijk het enquête-formulier krijgen toegezonden. Uiteraard zullen de gegevens die worden verstrekt strikt vertrouwelijk worden behandeld en verwerkt, daar kunt U van opaan!

Als we alleen de deelnemers van het ambachtelijk Korenmolenaarsgilde bij de enquête zouden betrekken zou een klein deel van de molenaarsactiviteiten niet worden vastgelegd. Vandaar dat besloten is om in 2e instantie ook aan alle actieve molenaars buiten onze deelnemerskring nog een formulier toe te zenden. Dat zal dan gebeuren bij toezending van de volgende aflevering van Van Haver tot Gort. Op deze wijze hopen wij een compleet beeld te kunnen geven van de huidige stand van zaken op de Nederlandse In Bedrijf Zijnde Wind- en Waterkorenmolens. Wij zijn voornemens om deze gegevens op te nemen in ons jaarverslag 1979, en ze uiteraard ook officieel aan te bieden aan de ministeries van Economische Zaken en CRM. Wij vertrouwen erop dat elke molenaar eraan zal meewerken dat wij een zo volledig mogelijk overzicht kunnen samenstellen.

UITBREIDING DEELNEMERSKRING.

In ons vorig nummer konden wij U medelen dat de molenaar van de stadskorenmolen van Vlaardingen na ballotage de kring van deelnemende molenaars is komen versterken.

Inmiddels gaat de uitbreiding van die kring gestaag door.

Vrijdag 30 november werd de nog jonge molenaar F.D. Weemaes te Sint-Jansteen (Zws Vlaanderen) op de prachtige pas gerestaureerde molen van molenaar Mans te Kloetinge, tijdens zijn werk op de malende molen bezocht en onderzocht door een ballotage-commissie bestaande uit de meester-molenaars Franken (Bosschenhoofd-NBr), de Visser (Wolphaartsdijk-Z) en Lijbaart (Biervliet-Zws Vlaanderen) en niet te vergeten R. Wassens die als secretaris optrad.

Weemaes werd door de heren toegelaten in de gevraagde categorie, gezelschap-molenaar.

Proficiat!

Thans loopt de ballotageprocedure van een molenaar van een stenen beltmolen in Noord Brabant en ook van een molenaar van een watermolen in dezelfde provincie.

Beide heren hebben aangevraagd om als meester-molenaar te worden toegelaten.

Verder zijn aan een paar molenaar aanmeldingsformulieren toegezonden zodat er binnenkort nog enkele aspirant-deelnemers zullen bijkomen.

Zo is er momenteel in dit opzicht heel wat - dankbaar - werk aan de winkel voor onze secretaris die dit allemaal in goede banen moet zien te leiden.

AKTIVITEITEN VAN DE WERKGROEP BEDRIJFSECONOMISCHE EN TECHNISCHE VOORLICHTING EN ADVIEZEN.

Ook deze werkgroep heeft niet stilgezeten. De werkgroep heeft achtergrond informatie verzameld voor het gesprek dat dezerzijds is gevoerd met het bestuur van het Echte Bakkersgilde.

Verder werd een oriënterend advies uitgebracht voor de mogelijke part-time exploitatie van een molen in Oost-Zeeuws Vlaanderen, een aanvulling gegeven op een advies voor een molen in West-Brabant en een advies gegeven over een aantal te realiseren technische voorzieningen (en de daarbij behorende bedrijfseconomische aspecten) betreffende een volop in bedrijf zijnde molen in Noord-Holland.

STATION VOOR MAALDERIJ EN BAKKERIJ TE WAGENINGENKorte cursus voor molenaars die met stenen malen

Het ligt in onze bedoeling in februari 1980 bij voldoende deelname nogmaals een cursus te organiseren, die gericht is op het werken met en onderhouden van molenstenen.

De cursus bestaat uit 5 lessen theorie en 1 les praktijk, welke in het gebouw van de Vakschool te Wageningen zullen worden gegeven.

(Praktijkles in molen "De Vlijt")

De bedoeling is donderdag 31 januari 1980 a.s. met de cursus te starten.

De theorielessen omvatten :

Vermalingssystemen,

Het maalsysteem van de steen, o.a. het vermalen van tarwe,

Het steenmateriaal, o.a. natuurstenen en kunststenen, het maken van een kunststeen, het scherpstel, constructie en vorm, steenoppervlak, het scherpen, onderdelen van de maalstoel en het stellen van deze onderdelen.

De praktijkles omvat het scherpen en stellen van de onderdelen van de maalstoel.

Alle lessen worden in Wageningen gegeven.

De kosten bij een minimum deelname van 12 cursisten bedragen f.115,-- inclusief gestencilde lessen.

Opgave schriftelijk of telefonisch bij het Station voor Maalderij en Bakkerij, Hamelakkerweg 40, 6703 EK Wageningen, tel. 08370-19137.

Wageningen, december 1979.

Kanttekening van het bestuur.

Wij bevelen deze cursus van harte bij U aan, wel willen wij er deze kanttekening bij maken, dat de cursus naar onze mening slechts zin heeft, wanneer in de praktijk de tijdens deze cursus opgedane theoretische kennis wordt uitprobeerd.

Het is, zoals in de aankondiging wordt gezegd, een cursus voor molenaars die al met stenen malen, dus niet een spoedcursus "hoe wordt ik molenaar" - want molenaar wordt men slechts door het doen -.

Zo bekeken is het een erg leerzame cursus; de heer Hartgerink weet er verschrikkelijk veel van en weet het boeiend te brengen.

Namens het Dagelijks Bestuur
de secretaris, R. Wassens.

STEEDS MEER MOLENS IN BEDRIJF, MAAR.....

Bij veel restauraties en herbouw situaties van korenmolens hoort men al gauw dat het streven is, de molen weer in bedrijf te brengen. Een heel loffelijk streven natuurlijk. Maar voor het weer in bedrijf brengen van een molen komt er heel wat meer kijken dan de meeste mensen en zelfs molenaars denken. Het verhaal in dit nummer over de gang van zaken in Stiens geeft al een klein beetje een beeld van de problemen. Een ander voorbeeld is de molen "Rhijn en Son" te Utrecht. Ook bij deze molen was de opzet de molen weer in vol bedrijf te krijgen. In het begin van de voorbereiding is de Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde er nog bij betrokken geweest, maar al snel dacht men bij de gemeente te weten hoe men verder moest handelen om het beoogde resultaat te krijgen. Via diverse geruchten kregen bestuursleden van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde tenslotte te horen dat er b.v. een erg hoge huur voor de molen gevraagd werd. Hierop is er door ons diverse malen schriftelijk om uitleg gevraagd en er is aangeboden om bij de verdere ontwikkelingen mee te denken en te adviseren. Van de kant van de gemeente Utrecht kwam geen reactie. Zelfs de burgemeester is nog persoonlijk benaderd, maar daar kwam een weinig zeggende brief van binnen.

In die tussentijd werd na een sollicitatie procedure Bert van Rijswijk, aangesloten als gezelschapsmolenaar bij het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, als molenaar in dienst genomen door de exploitant die de molen van de gemeente huurt.

Deze huur blijkt volgens ons inderdaad veel te hoog te zijn om een goed renderende exploitatie mogelijk te maken. Wat dan de reden is om deze molen te exploiteren is nog de vraag.

Pas toen er al veel problemen waren werd het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde benaderd om te adviseren in een klein technisch detail. Ons bestuur had inmiddels besloten alleen te adviseren als eerst duidelijk werd hoe alles geregeld was en inzicht was verkregen in de exploitatie. Hiertoe werd uiteindelijk een bestuurslid en een vertegenwoordiger van de werkgroep Technische en Bedrijfseconomische Adviezen uitgenodigd op initiatief van Bert van Rijswijk die vond dat ze niet zonder contacten met het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde verder konden gaan. Bij deze bespreking bleek pas goed hoe groot de problemen waren. Of ze opgelost worden zal nog moeten blijken.

Tot nu toe heeft de molen nog maar heel weinig gemalen, terwijl de molenaar al een paar maanden geleden is aangesteld. De onwil van de exploitant is hier volgens ons debet aan. Of dit financieel zo kan blijven gaan is nog maar de vraag, maar we houden wel ons "molen" hart vast.

De exploitant blijkt tevens de maalderij te beheren en zal dus waarschijnlijk geen deelnemer van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde kunnen worden. Een verzoek daartoe zou hij wel doen, maar tot heden is niets ontvangen.

Deze situaties (Stiens en Utrecht) laten zien dat er veel tegen kan zitten of anders kan lopen dan bedoeld door verkeerde of niet volledige afspraken. Een totaal beleid samen met ervaring in het weer in bedrijf brengen van een wind(water)molen zijn dan ook onontbeerlijk.

We beweren niet de wijsheid in pacht te hebben, maar enige ervaring hebben we wel opgedaan met de molens die inmiddels weer in bedrijf zijn gekomen. De fouten die daar gemaakt zijn hoeven niet steeds weer gemaakt te worden. Ook voor dit soort dingen hebben we uiteindelijk de Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde opgericht, en het is aan te raden om daar ook gebruik van te maken.

BESTELFORMULIER RECEPTENFOLDER

Mensen, die geïnteresseerd zijn opnieuw een aantal exemplaren van de receptenfolder te bestellen, kunnen dit doen via Postbus 3086, 3101 EB Schiedam.

De prijs van 500 exemplaren bedraagt f.240,= excl. 18% BTW

De prijs van 1000 exemplaren bedraagt f.325,= excl. 18% BTW

Hier langs afknippen, invullen en opsturen - - - - -

Ondergetekende, embleemgerechtigd deelnemer van de Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, bestelt bij deze :

- 0) 500 receptenfolders (f.240,= excl. 18% BTW)
- 0) 1000 receptenfolders (f.325,= excl. 18% BTW)

.....(naam)

.....(adres)

.....(plaats)

.....(datum)

.....(handtekening)

0) doorhalen hetgeen van toepassing is.